

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 5 lipca 2001 r.

35178

RPO/380870/01/II/PS

Pani
Dr Ewa Kulesza
Generalny Inspektor Ochrony
Danych Osobowych

Szanowna Pani Minister

W Sejmie trwają prace nad rządowym projektem ustawy o usługach detektywistycznych. Projekt ten (druk sejmowy nr 2412) przewiduje w art. 8 uprawnienie detektywa do przetwarzania danych osobowych, zebranych w toku wykonywanych przez niego czynności bez zgody osób, których dane dotyczą. Detektyw nie może powierzać przetwarzania danych innemu podmiotowi; jest ponadto zobowiązany, przy przetwarzaniu tych danych, do stosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych z wyłączeniem art. 25 ust. 1 i art. 32 - 35.

We wniosku mniejszości (druk sejmowy nr 2722) przewiduje się, iż detektyw może przetwarzać także dane ujawniające nałogi lub życie seksualne, a także przekonania religijne lub filozoficzne, jeżeli przetwarzanie dotyczy danych, które są niezbędne do dochodzenia praw przed sądem, przy czym dane takie powinny zostać zniszczone po upływie trzech lat od daty wykonania umowy nie później jednak niż w ciągu miesiąca od upływu tego terminu.

W mojej ocenie uregulowania proponowane w omawianym projekcie nasuwają wątpliwości co do ich zgodności z zasadą prawa do ochrony życia prywatnego przewidzianą w art. 47 Konstytucji RP.

Ochrona danych osobowych przed ich wykorzystaniem wbrew woli osoby, której dotyczą, jest obecnie w demokratycznym świecie jedną z podstawowych wartości. Prawo do prywatności zostało wyraźnie zagwarantowane w międzynarodowych aktach prawnych dotyczących ochrony praw człowieka: Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka (art. 12),

Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych (art. 17), Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (art. 8), jakkolwiek - podobnie jak i inne prawa i wolności - nie ma charakteru absolutnego. Zarówno wspomniane akty prawa międzynarodowego jak i konstytucje poszczególnych państw przewidują możliwość ograniczenia tego prawa.

Jak jednak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w - zachowującym aktualność - orzeczeniu z dnia 24 czerwca 1997 r. (sygn. K. 21/96) ograniczenie takie może nastąpić tylko jeżeli przemawia za tym inna norma, zasada lub wartość konstytucyjna, zaś stopień tego ograniczenia musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do rangi interesu, któremu ograniczenie ma służyć.

Omawiany projekt ustawy o usługach detektywistycznych tworzy w zakresie ograniczenia prawa do prywatności sytuację, w której podmiot, nie będący organem władzy publicznej uzyskuje uprawnienia do przetwarzania danych osobowych jednostki bez jej zgody i wiedzy, a nadto bez prawa do kontroli przetwarzania tych danych przez osoby, których one dotyczą. W imię zatem zasady wolności działalności gospodarczej projektowany przepis umożliwia poważną ingerencję w sferę prywatności człowieka.

W mojej ocenie nie sposób na gruncie Konstytucji uzasadnić w omawianym przypadku przewagi zasady wolności gospodarczej nad prawem do ochrony prywatności, zwłaszcza w zakresie danych ujawniających nałogi lub życie seksualne, a także przekonania religijne lub filozoficzne jednostki.

Przekazując powyższe uwagi będę wdzięczny Pani Minister za zajęcie stanowiska w przedmiotowej kwestii.

Z wyrazami szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll